

УДК 658.62.018+664.002

Т. М. ЛОЗОВА

Львівський торговельно-економічний університет

Н. І. ПОПОВИЧ

*Львівський торговельно-економічний університет
Національний університет «Львівська політехніка»*

М. С. БЕДНАРЧУК

*Львівський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства
внутрішніх справ України*

РОЛЬ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ В ОЦІНОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

T. LOZOVA

Lviv University of Trade and Economics

N. POPOVYCH

Lviv University of Trade and Economics

National University «Lviv Polytechnic»

M. BEDNARCHUK

*Lviv Research Forensic Centre
of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine*

THE ROLE OF EXPERTISE OF GOODS IN EVALUATION ACTIVITY

doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2023-17-12

Мета. За допомогою базових структурних елементів внутрішньої природи товару розкрити об'єктивний зв'язок та роль експертизи товарів в оціночній діяльності.

Методика. У дослідженні використані загальнонаукові аналітичні методи отримання об'єктивних даних: процедурної абстракції; формалізації; історично-ретроспективного огляду; аналізу (системного, морфологічного, емпіричного, структурно-логічного, системного) і синтезу; теоретичного узагальнення.

Результати. Встановлено, що в сучасних умовах експертна та оціночна діяльність тісно пов'язані. Показано, що встановлення ринкової вартості товарів сьогодні здійснюється у низці напрямів діяльності – товарознавчій експертній, оцінювальній, судовій товарознавчій та ін. Доведено, що дослідження об'єктивних зав'язків в умовній системі «Експертиза товарів - Оціночна діяльність» має загальнотеоретичне і практичне значення. Через призму внутрішніх зв'язків експертної та оціночної діяльності проведено аналіз змісту основних чинних нормативно-правових актів, які регулюють оціночну діяльність в Україні, фундаментальних наукових розробок у цій сфері та відповідних літературних джерел з товарознавства і експертизи товарів. Доведено, що з позицій оціночної діяльності товари, які є об'єктом товарознавства та об'єктом товарної експертизи, можна розглядати як рухоме майно, яке, як об'єкт товарознавства, підпадає під основні категорії класифікації, зокрема, має ознаки класифікації і є об'єктом товарознавчої класифікації. Результатами аналізу внутрішньої природи обраних для дослідження товарів індивідуального споживання доведено, що предметом товарознавчої експертизи товарів, об'єктом якої є, зокрема, ужиткові товари, та оціночної діяльності, об'єктом якої є, зокрема, майно – є ознаки класифікації цих товарів, які на відповідному рівні дослідження

товару є чинниками формування їх ринкової вартості. На основі викладеного розроблена схема взаємозв'язку експертизи товарів та оціночної діяльності, яка наочно ілюструє, що сформована експертом на основі наукової класифікації товарів номенклатура чинників формування їх ринкової вартості є науково обґрунтованою гарантією, з одного боку – об'єктивності результатів товарознавчої експертизи у процесі встановлення ринкової вартості товарів у судово-експертній діяльності, а з іншого – об'єктивного оцінювання товарів у процесі оціночної діяльності.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку наукових основ експертизи товарів за рахунок використання знань про внутрішню природу товарів для потреб оціночної діяльності.

Практична значимість отриманих результатів дослідження полягає у вдосконаленні процесу товарознавчих експертиз та оціночної діяльності у частині наукового обґрунтування об'єктів та критеріїв порівняння, а також у можливому використанні при підготовці студентів-товарознавців у закладах вищої освіти та при підвищенні кваліфікації товарознавців експертів.

Ключові слова: товар, експертиза товарів, оціночна діяльність, ринкова вартість, ознаки класифікації товарів, чинники формування ринкової вартості, критерії порівняння.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В сучасних умовах експертна та оціночна діяльність тісно пов'язані. Про це, зокрема, свідчить факт, що, починаючи з 2019 року, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» і Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України спільно проводять міжнародні науково-практичні конференції, які повністю присвячені лише зазначеним напрямам науково-практичної діяльності [1].

У свою чергу, зазначені напрями науково-практичної діяльності мають численну кількість розгалужень з яких деякі настільки важливі, що регулюються окремими Законами України. Наприклад, пов'язана з оцінкою майна діяльність судових експертів у нашій державі здійснюється у порядку і на умовах, які регламентує Закон України «Про судову експертизу» [2], а методичне регулювання оцінки майна – здійснюється з урахуванням особливостей, які визначає Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [3].

Аналіз змісту і форми означених напрямів діяльності вказує на їх значну спорідненість. Наприклад, суб'єктом сучасної оціночної і експертної діяльності найчастіше є людина, яка володіє спеціальними знаннями – експерт, однією з форм оціночної діяльності – є практична діяльність з оцінки майна, а одним з видів майна – є товари (зокрема, товари індивідуального споживання).

З іншого боку, оцінка товарів може бути здійснена в результаті експертної діяльності – зокрема, товарознавчої, оцінювальної (оціночної), судової товарознавчої та ін.[2-6].

Тому дослідження об'єктивних зав'язків в умовній системі «Експертиза товарів - Оціночна діяльність» та встановлення на цій основі ролі експертизи товарів в оціночній діяльності – має загально теоретичний (для усіх товарознавців) та практичний (для товарознавців судової товарознавчої експертизи) загальнонауковий інтерес та прикладне значення.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Розробка теорії, вдосконалення практичного досвіду та дослідження проблем оціночної діяльності – мають глибокі корені в економічно розвинених країнах (особливо – у США, Великій Британії, Японії та ін.), вважаються елітними напрямками наукових досліджень і, найчастіше, спрямовані на розробку глобальних міжнародних стандартів оцінювання (наприклад, IVSC, Red Book, USPAP тощо); такі дослідження, як правило, здійснюються під егідою Міжнародної ради зі стандартів оцінки (The International Valuation Standards Council) [7, 8]. Вітчизняні науковці та практичні працівники у своїй діяльності найчастіше використовують праці одного з провідних вчених американської школи оціночної діяльності – J. Alico [9], а також його послідовників.

Оціночна діяльність в Україні є відносно молодою галуззю, яка розпочала функціонування лише близько 30 років тому. Вітчизняні проблеми цієї галузі діяльності активно досліджують К. Бакалова, М. Возна, В. Воронін, Л. Воротіна, О. Драбіковський, Ю. Дяхтяренко, І. Іванова, Т. Калінеску, Т. Касьяненко, О. Кирилов, М. Лихогруд, Ю. Манцевич, Ю. Романовська, Д. Сергеева та ін. Об'єктами дослідження вітчизняних оцінювачів найчастіше є передбачені Національним стандартом [4] рухоме і нерухоме майно в матеріальній і нематеріальній формі, а також цілісні майнові комплекси. Крім цього, в останні роки постійно зростає кількість публікацій результатів наукових досліджень, практичних і методичних матеріалів у сфері оціночної діяльності, авторами яких є фахівці державних спеціалізованих установ судово-експертної діяльності [1, 10].

Експертиза товарів також лише приблизно чверть століття перебуває у полі зору наукових шкіл вітчизняного товарознавства, оскільки раніше експертна діяльність на ринку товарів індивідуального споживання практично була монополізована працівниками Торгово-промислової палати і, найчастіше, була спрямована на контролювання якості імпортованих товарів [11].

Вагомий внесок у розвиток експертизи товарів індивідуального споживання (ужиткових товарів) у наукових товарознавчих школах України зробили Л. Байдакова, А. Батутіна, М. Беднарчук, І. Галик, І. Дудла, Д. Козьмич, М. Кушнір, Я. Легкун, О. Мокроусова, Н. Омельченко, Л. Поліщук,

Н. Притульська, Б. Семак-старший, О. Сидоренко, І. Сирохман та ін. [12-14]. Об'єктами дослідження у наукових працях зазначених і інших авторів найчастіше є споживні властивості непродовольчих товарів та продуктів харчування, а також чинники формування споживних властивостей і якості товарів найрізноманітнішого призначення.

Таким чином, аналіз напрямів і результатів наукових досліджень у сфері оціночної діяльності та експертизи товарів в Україні показує, що вивченню ролі товарознавчої експертизи товарів в оціночній діяльності товарної продукції досі не приділено належної уваги.

Об'єкт дослідження. Наукові основи і концептуальні засади експертизи товарів та оціночної діяльності.

Методи дослідження. У дослідженні використані загальнонаукові аналітичні методи отримання об'єктивних даних: процедурної абстракції; формалізації; історично-ретроспективного огляду; аналізу (системного, морфологічного, емпіричного, структурно-логічного, системного) і синтезу; теоретичного узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Аналіз змісту основних чинних нормативно-правових актів [3-4], які регулюють оціночну діяльність в Україні, фундаментальних наукових розробок у цій сфері [5-9], а також відповідних літературних джерел з товарознавства [1] і 5 товарів [12] через призму сучасних проблем та внутрішніх зв'язків експертної та оціночної діяльності дає підстави для низки тверджень.

Зокрема, з позицій оціночної діяльності товари, які є стандартизованим об'єктом товарознавства [15] та об'єктом експертизи [12], можна розглядати як рухоме майно – тобто, матеріальні об'єкти, які можуть бути переміщені без заподіяння їм шкоди [4].

З іншого боку, будь-який товар, як об'єкт товарознавства, підпадає під основні категорії класифікації, зокрема, має ознаки класифікації (підстави чи ознаки поділу) і є об'єктом наукової товарознавчої класифікації – процесу, який сприяє рухові цієї науки від емпіричного накопичення знань до рівня їх теоретичного синтезу та робить товарознавство прикладною, практичною наукою [16, 17].

Опираючись на зазначені та науково обґрунтовані подібні твердження [18], встановлення ролі експертизи товарів в оціночній діяльності здійснено на основі аналізу ознак класифікації (підстав або ознак поділу) товарів, які вважаються базовими елементами внутрішньої природи товару, його якісної сторони [16, 17], а також встановлення їх місця у процесі визначення ринкової

вартості товару у судово-експертній діяльності та встановлення критеріїв порівняння в оціночній діяльності.

Для забезпечення повноти даного дослідження проведено аналіз чинної наукової товарознавчої класифікації ужиткових товарів різних класів – продуктів харчування та непродовольчих товарів, на прикладі цукерків та побутового взуття [19, 20].

У результаті зазначеного дослідження, зокрема, встановлено, що проф. І. Сирохман [19] класифікує цукерки за такими ознаками: спосіб виготовлення і оздоблення поверхні (неглазуровані та глазуrowані), вид і склад цукеркової маси (з однієї маси та з комбінованими корпусами), зовнішнє оформлення (відкриті, загорнуті, у капсулах та ін.), рецептурний склад і стійкість при зберіганні (масового попиту, десертні), розмір (від 30 до 90 шт. на 1 кг), особливості реалізації (поштучні, вагові, фасовані у коробки та ін.). Відповідний державний стандарт [21] класифікує це й же товар за технологією виробництва (неглазуrowані, глазуrowані чи частково глазуrowані, з начинками, або без начинок; відформовані з шоколадної (шоколадні) та/або кондитерської маси) та за зовнішнім оформленням (загорнуті; частково загорнуті; незагорнуті; розфасовані в художньо оформлені коробки в капсули або філейчики, у корекси з полімерних та інших матеріалів; відформовані у фольгу або полімерні матеріали).

У Львівській науковій школі товарознавства ознаками класифікації побутового взуття вважають [20]: призначення (статеві-вікові – чоловіче, жіноче, хлопчаче, дівоче, для школярів, дошкільне, малодитяче, для ясельного віку, пінетки; сезонне – зимове, весняно-осіннє, літнє; цільове – польове для носіння в природних умовах, повсякденне, модельне (повсякденно-святкове), особливо модне (для урочистих подій), для активного відпочинку, змінне (для носіння в приміщенні), вид виробу (чоботи, чобітки, напівчобітки і напівчоботи, черевики, напівчеревики і сандалети, сандалі, туфлі літні), висоту і форму каблука (без каблука, низький, середній, високий, особливо високий), вид матеріалу відповідальних деталей верху (юхта, шкіри хромового дублення, синтетичні шкіри, штучні шкіри, повсть і фетр, гума, пластичні маси), вихідна сировина матеріалів верху (натуральні шкіри – із шкур ВРХ, кінські, свинячі, козячі, овечі, спилок та ін.), особливості виготовлення і опорядкування матеріалів (натуральні, штучні і синтетичні шкіри, гума, полімерні матеріали – гладкі і тиснені, з рельєфним рисунком, нубук, велюр і замша, еластичні, лаковані, перламутрові, з волосяним покривом; текстильні матеріали – гладкофарбовані, меланжові, вибілені, пістрявоткані, вибивні), колір деталей верху (чорний, брунатний, яскравих кольорів (жовтий, зелений, синій, червоний

та ін.), світлих кольорів (світло-сірий, беж), білий, багатоколірні, натурального кольору, золотий і срібний), матеріал підошви (шкіра для низу взуття, поліуретан, гума, ПВХ і ЕВАЦ та ін.), метод кріплення підошви (механічні (шпилькові), хімічні (клеювий, литтєвий, рідкого формування та ін.) та комбіновані). Відповідний державний стандарт [22] поділяє побутове взуття за призначенням (повсякденне, модельне, домашнє, пляжне, для активного відпочинку, пляжне, літнє, зимове, весняно-осіннє, цілосезонне, для людей літнього віку, дитяче), матеріалом на деталях верху (із шкіри, текстилю, штучної шкіри, синтетичної шкіри, з комбінованим верхом), матеріалом підошви (з натуральної шкіри, штучної шкіри, гуми, із ПВХ, із поліуретану та ін.), методами кріплення деталей низу до заготовки верху (клеювого, литтєвого, вулканізації, рантового та ін.), видами взуття (напівчеревики, туфлі, черевики, напівчоботи, чоботи і ін.), конструкцією заготовки верху (з цілими деталями, з відрізними деталями, з цілою союзкою, з цілими берцями, відкрите, безпідкладкове, туфлі-човники, сандалети тощо), віком і статтю споживача (пінетки, для ясельного віку, малодитяче, дошкільне, для школярів, для школярів, дівоче, хлопчаче, жіноче, чоловіче).

Таким чином, результатами аналізу внутрішньої природи обраних для дослідження товарів індивідуального споживання (цукерків та побутового взуття) доведено, що предметом товарознавчої експертизи товарів, об'єктом якої є, зокрема, товари індивідуального споживання, та оціночної діяльності, об'єктом якої є, зокрема, майно – є ознаки класифікації цих товарів, які на відповідному рівні дослідження товару є чинниками формування їх ринкової вартості [8, 12, 16, 17]. З іншого боку, використання зазначених чинників як інструментарію у складанні висновку судового експерта – є базовою запорукою об'єктивного результату експертного дослідження, а в оціночній діяльності – запорукою об'єктивного результату оцінки ринкової вартості об'єкта оцінювання.

На основі викладеного вище розроблена наочна схема взаємозв'язку експертизи товарів та оціночної діяльності (рис. 1), який ґрунтується на результатах аналізу внутрішньої природи товару – чинниках формування ринкової вартості товару, що побудовані на основі ознак (підстав) його наукової товарознавчої класифікації.

Зображене на рис. 1 наочно ілюструє, що для об'єктивного оцінювання ринкової вартості товару (у судовій товарознавчій експертизі) чи ринкової вартості майна (в оціночній діяльності) необхідно провести експертне товарознавче дослідження, яке, у свою чергу, передбачає віднесення до класифікаційних категорій та товарознавчу характеристику об'єкта

дослідження за найважливішими для споживача та внесеними у відповідні державні стандарти чи зафіксованими у фундаментальних товарознавчих працях ознаками класифікації цього товару.

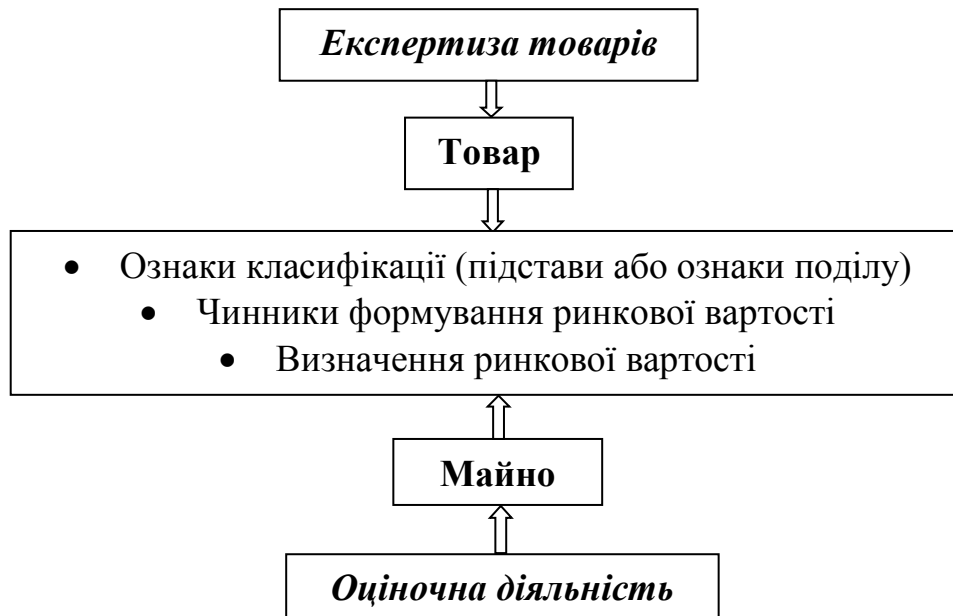

Рис. 1. **Взаємозв'язок експертизи товарів та оціночної діяльності** (складено авторами на основі джерел [3, 4, 8,12,14-17])

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отримані результати мають теоретичне значення – для дослідження внутрішніх зав'язків у процесах встановлення ринкової вартості товарів у судово-експертній та оціночній діяльності, та практичне – для вдосконалення процесу судової товарознавчої експертизи та оціночної діяльності за рахунок використання цих зав'язків при проведенні експертного дослідження судовим експертом товарознавцем та оціночної діяльності оцінювачем майна. За результатами аналітичного дослідження на загально теоретичному та прикладному (практичному) рівні доведено, що сформована експертом на основі наукової класифікації товарів номенклатура чинників формування їх ринкової вартості є науково обґрунтованою гарантією, з одного боку – об'єктивності результатів товарознавчої експертизи у процесі встановлення ринкової вартості товарів у судово-експертній діяльності, а з іншого – об'єктивного оцінювання товарів у процесі оціночної діяльності. Подальші дослідження доцільно спрямувати на використання отриманих результатів у розробці методологічного забезпечення вітчизняної судово-експертної та оціночної діяльності.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання експертної та оціночної діяльності : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (Старобільськ-Полтава, 27-28 листопада 2019 року). Полтава : Полтавський університет економіки і торгівлі, 2019. 440 с.
2. Про судову експертизу : Закон України 25.02.1994 (Відомості Верховної Ради України), 1994, № 28, ст. 232.
3. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України 12.01.2001 № 2658 (Відомості Верховної Ради України), 2001, № 47, ст. 25.
4. Про затвердження Національного стандарту N 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440. Документ 1440-2003-п, поточна редакція – від 15.04.2015. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF> (дата звернення: 10.01.2023).
5. Оцінка майна і майнових прав в Україні / за ред. Н. Лебідь. Київ : Інформаційно-видавнича фірма "Прінт-Експрес", 2007. 688 с.
6. Теорія та практика проведення судових експертиз за напрямком інженерних, економічних, товарознавчих видів досліджень та оціночної діяльності / за ред. В. П. Хомутенко, О. Ю. Костіна. Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2018. 274 с.
7. Оціночна діяльність у світі : порівняльний аналіз. Pan-Ukrainian Association of Valuation Specialists (PUAVS): веб сайт. URL: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1140> (дата звернення 10.01.2023).
8. Возна М. Міжнародні стандарти оцінки: принципи, стандарти та правила / за редакцією О. Драпівського, І. Іванової ; переклад з англійської. Київ : УКРелс, 1999. 118 с.
9. Alico, J. Editor Appraising Machinery and Equipment. McGraw-Hill book Company; 1989.
10. Zayats, R. Development of the general criteria of assessment of the demolition of the light industry during in the forensi examination. International scientific-practical conference of judicial experts «Contemporary approaches when performing judicial expertise: theory and practice» (01 october 2021, Chisinau). Volumul II. P. 214-222.
11. Методика проведення товарознавчої експертизи експертами торгово-промислових палат в Україні. Київ : Торгово-промислова палата України, 2005. 48 с.
12. Коломієць Т. М., Притульська Н. В., Романенко О. Л. Експертиза товарів. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет. 2001. 274 с.
13. Батутіна А. П., Ємченко І. В. Експертиза товарів. Київ: Центр учбової літератури, 2003. 275 с.
14. Козьмич Д. І., Кобищан А. Д., Назаренко Л. О. Експертиза товарів. Полтава : Полтавський університет економіки і торгівлі, 2011. 374 с.
15. ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення. [Чинний від 2001-01-01]. Видання офіційне. Київ : Держстандарт України, 2000. 24 с.
16. Жук Ю. Т., Жук В. А., Кисляк Н. К., Кушнір М. К. [та ін.]. Теоретичні основи товарознавства. Київ: НМЦ "Укоопосвіта", 2000. 336 с.
17. Артюх Т.М. Теоретичні основи товарознавства. Навчальний посібник /Т.М. Артюх, І.В. Григоренко. Київ: НУХТ, 2017. 296 с.
18. Беднарчук М. С. Проблеми класифікації текстильних матеріалів для одягу і взуття. Львів: Коопосвіта ЛКА, 2000. 36 с.
19. Сирохман І. В., Задорожний І. М., Пономарьов П. Х. Товарознавство продовольчих товарів. Київ : Лібра, 1997. 632 с.
20. Кушнір М. К., Тихонова Н. П. Товарознавство непродовольчих товарів. Ч. III. Товарознавство взуттєвих товарів. Київ : Навчально-методичний центр «Укоопосвіта», 2001. 266 с.
21. ДСТУ 4135-2021. Цукерки. Загальні технічні умови. [Чинний від 2021-10-01]. Видання офіційне. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2021. 21 с.

22. ДСТУ 2157-93 Взуття. Терміни та визначення. [Чинний від 1994-01-01]. Видання офіційне. Київ: Держстандарт України, 1994. 67 с.

Reference

1. Aktualni pytannia ekspertnoi ta otsinochnoi diialnosti : materialy I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Starobilsk-Poltava, 27-28 lystopada 2019 roku). Poltava : Poltavskiy universytet ekonomiky i torhivli, 2019. 440 s.
2. Pro sudovu ekspertyzu : Zakon Ukrainy 25.02.1994 (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy), 1994, № 28, st. 232.
3. Pro otsinku maina, mainovykh prav ta profesiinu otsinochnu diialnist v Ukraini : Zakon Ukrainy 12.01.2001 № 2658 (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy), 2001, № 47, st. 25.
4. Pro zatverdzhennia Natsionalnogo standartu N 1 «Zahalni zasady otsinky maina i mainovykh prav»: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.09.2003 r. № 1440. Dokument 1440-2003-p, potochna redaktsiia – vid 15.04.2015. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF> (data zvernennia: 10.01.2023).
5. Otsinka maina i mainovykh prav v Ukraini / za red. N. Lebid. Kyiv : Informatsiino-vydavnycha firma "Print-Ekspres", 2007. 688 s.
6. Teoriia ta praktyka provedennia sudovykh ekspertyz za napriamkom inzhenernykh, ekonomichnykh, tovaroznavchykh vydiv doslidzhen ta otsinochnoi diialnosti / za red. V. P. Khomutenko, O. Yu. Kostina. Odesa : FOP Hulciaeva V. M., 2018. 274 s.
7. Otsinochna diialnist u sviti : porivnialnyi analiz. Pan-Ukrainian Association of Valuation Specialists (PUAVS): veb sait. URL: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1140> (data zvernennia 10.01.2023).
8. Vozna M. Mizhnarodni standarty otsinky: pryntsypy, standarty ta pravyla / za redaktsiieiu O. Drapiovskoho, I. Ivanovoi ; pereklad z anhliiskoi. Kyiv : UKRels, 1999. 118 s.
9. Alico, J. Editor Appraising Machinery and Equipment. McGraw-Hill book Compani; 1989.
10. Zayats, R. Development of the general criteria of assessment of the demolition of the light industry during in the forensi examination. International scientific-practical conference of judicial experts «Contemporary approaches when performing judicial expertise: theory and practice» (01 october 2021, Chisinau). Volumul II. P. 214-222.
11. Metodyka provedennia tovaroznavchoi ekspertyzy ekspertamy torhovo-promyslovykh palat v Ukraini. Kyiv : Torhovo-promyslova palata Ukrainy, 2005. 48 s.
12. Kolomiiets T. M., Prytulska N. V., Romanenko O. L. Ekspertyza tovariv. Kyiv : Kyivskiy natsionalnyi torhovelno-ekonomichnyi universytet. 2001. 274 s.
13. Batutina A. P., Yemchenko I. B. Ekspertyza tovariv. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 2003. 275 s.
14. Kozmych D. I., Kobyshchan A. D., Nazarenko L. O. Ekspertyza tovariv. Poltava : Poltavskiy universytet ekonomiky i torhivli, 2011. 374 s.
15. DSTU 3993-2000. Tovaroznavstvo. Terminy ta vyznachennia. [Chynnyi vid 2001-01-01]. Vydannia ofitsiine. Kyiv : Derzhstandart Ukrainy, 2000. 24 s.
16. Zhuk Yu. T., Zhuk V. A., Kysliak N. K., Kushnir M. K. [ta in.]. Teoretychni osnovy tovaroznavstva. Kyiv: NMTs "Ukooposvita", 2000. 336 s.
17. Artiukh T.M. Teoretychni osnovy tovaroznavstva. Navchalnyi posibnyk /T.M. Artiukh, I.V. Hryhorenko. Kyiv: NUKhT, 2017. 296 s.
18. Bednarchuk M. S. Problemy klasyfikatsii tekstylnykh materialiv dlia odiahu i vzuttia. Lviv: Kooposvita LKA, 2000. 36 s.
19. Syrokhman I. V., Zadorozhnyi I. M., Ponomarov P. Kh. Tovaroznavstvo prodovolchykh tovariv. Kyiv : Libra, 1997. 632 s.
20. Kushnir M. K., Tykhonova N. P. Tovaroznavstvo neprodovolchykh tovariv. Ch. III. Kyiv : Navchalno-metodychnyi tsentr «Ukooposvita», 2001. 266 s.

21. DSTU 4135-2021. Tsukerky. Zahalni tekhnichni umovy. [Chynnyi vid 2021-10-01]. Vydannia ofitsiine. Kyiv: DP «UkrNDNTs», 2021. 21 s.
22. DSTU 2157-93 Vzuttia. Terminy ta vyznachennia. [Chynnyi vid 1994-01-01]. Vydannia ofitsiine. Kyiv: Derzhstandart Ukrainy, 1994. 67 s.

Purpose. *With the help of the basic structural elements of the internal nature of the product, reveal the objective connection and the role of product examination in evaluation activities.*

Methodology. *The research uses general scientific analytical methods of obtaining objective data: procedural abstraction; formalization; historical and retrospective review; analysis (systemic, morphological, empirical, structural-logical, systemic) and synthesis; theoretical generalization.*

The results. *It has been established that in modern conditions, expert and evaluation activities are closely related. It is shown that the determination of the market value of goods today is carried out in a number of areas of activity - expert commoditisation, evaluation, forensic commoditisation, etc. It has been proven that the study of objective obligations in the conditional system "Expertise of goods - Appraisal activities" has general theoretical and practical significance. Through the prism of the internal connections of expert and evaluation activities, an analysis of the content of the main current legal acts that regulate evaluation activities in Ukraine, fundamental scientific developments in this area, and relevant literary sources on commodity science and commodity expertise was carried out. It has been proven that from the standpoint of evaluation activities, goods that are the object of commodity science and the object of commodity expertise can be considered as movable property, which, as an object of commodity science, falls under the main categories of classification, in particular, has signs of classification and is object of commodity classification. The results of the analysis of the internal nature of the goods of individual consumption chosen for the study proved that the subject of the commodity examination of goods, the object of which is, in particular, consumer goods, and the evaluation activity, the object of which is, in particular, property, are the signs of the classification of these goods, which at the appropriate level of product research are factors in the formation of their market value. On the basis of the above, a scheme of the relationship between goods examination and evaluation activities has been developed, which clearly illustrates that the nomenclature of factors of market value formation formed by an expert based on the scientific classification of goods is a scientifically based guarantee, on the one hand, of the objectivity of the results of commodity examination in the process of establishing of the market value of goods in forensic expert activity, and on the other hand - objective evaluation of goods in the process of evaluation activity.*

The scientific novelty *of the obtained results lies in the development of the scientific foundations of goods examination due to the use of knowledge about the internal nature of goods for the needs of evaluation activities.*

The practical significance *of the obtained research results lies in the improvement of the process of commodity studies and assessment activities in terms of the scientific substantiation of objects and comparison criteria, as well as in their possible use in the training of commodity science students in higher education institutions and in improving the qualifications of commodity science experts.*

Key words: *goods, examination of goods, evaluation activity, market value, signs of classification of goods, factors of formation of market value, comparison criteria.*

*Стаття рекомендована до друку
доктором технічних наук, професором Київського національного
університету імені Тараса Шевченка Артюх Т.М.
Дата надходження в редакцію 30.01.2023 р.*